

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1919.

Andra kammaren.

Nr 69.

Fredagen den 13 juni.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 6 innevarande juni.

§ 2.

Föredrogs, punktvis, bevillningsutskottets betänkande, nr 71, angående beräkning av vissa bevillningar å tilläggsstat för år 1919; och biföll kammaren vad utskottet i detta betänkande hemställt.

§ 3.

Till avgörande förelåg härefter bevillningsutskottets betänkande, nr 72, angående beräkning av bevillningarna för år 1920.

Punkten 1:o), angående inkomst- och förmögenhetsskatten.

Uti förevarande punkt hemställde utskottet,

*Ang. inkomst-
och förmögen-
hetsskatten.*

A) att riksdagen måtte besluta, att inkomst- och förmögenhetsskatten skulle för år 1920 utgå med 155 procent av grundbelopp, uträknade enligt de grunder, om vilka stadgades i 19 § av förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, såsom sistnämnda paragraf lydde enligt denna riksdags i anledning av propositionen nr 259 fattade beslut; samt

B) att inkomst- och förmögenhetsskatten måtte för år 1920 beräknas på följande sätt:

Inkomst- och förmögenhetsskatt, *bevillning*:

- 1) Skatt å inkomst- och förmögenhet kr. 216,000,000
- 2) B-skatt å aktiebolag m. fl. » 6,500,000 kr. 222,500,000: —.

Beträffande förevarande punkt hade herrar *Källman*, *Bäckström*, *Örne* och *Johansson* i Kullersta uti en vid betänkandet afgiven reservation föreslagit,

Ang. inkomst-
och förmögen-
hetsskatten.
(Forts.)

A) att inkomst- och förmögenhetsskatten måtte för år 1920 utgå med 165 procent av grundbeloppet;

B) att inkomst- och förmögenhetsskatten måtte för år 1920 beräknas på följande sätt:

1) Skatt å inkomst och förmögenhet	kr. 228,500,000	
2) B-skatt å aktiebolag m. fl.	6,500,000	kr. 235,000,000.

Sedan punkten föredragits, anförde

Herr Källman: Herr talman, mina herrar! Med herr talmannens tillstånd anhåller jag att få säga några ord om *hela* det förevarande betänkandet. Att yttra sig endast om första punkten blir ju nära på meningslöst, och jag har därför förvissat mig om, att man kan få säga några ord om betänkandet i dess helhet.

Jag vill då till en början framhålla, att det under de senare åren vid olika tillfällen här i riksdagen klagats över budgetsbehandlingen. Mot det sätt, varpå statsbudgeten behandlats, kunna också befogade erinringar göras. Formellt oberoende av varandra avge nämligen statsutskottet och bevillningsutskottet utlåtanden, resp. betänkanden, avseende statsregleringen för det kommande året. Reellt äger visserligen samarbete rum, i det att utskotten utse delegerade, som innan resp. förslag upprättas, rådgöra om inkomster och utgifter. Man kan också uttrycka vad som på detta område sker så, att medan riksdagsmännen äro kvar i riksdagen förberedes inkomstberäkningen och riksstaten för övrigt, men när flertalet av dem rest hem, *besluta* ett litet fåtal om statsregleringen. Jag vill påstå, att så länge man har fasta direkta skatter, man egentligen icke kan märka någon större olägenhet av detta förfarande, då man ju under riksdagens lopp kan i god tid besluta om en eventuell ändring i skattesatserna. Men annorlunda blir det nu, från och med detta års budgetsbehandling, beroende på att vi ju numera ha en rörlig inkomst- och förmögenhetsskatt. Den skattereform, som vi i år vidtagit genom att i huvudsak godkänna Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 259, skulle ju ha till innebörd bl. a., såsom det heter i propositionen — och detta är också understruket i bevillningsutskottets betänkande nr 52 — »att på inkomstbeskattningsens väg uttaga de på det hela taget växande men dock år från år växlande belopp i skattemedel som statens hushållning kräver». I anslutning härtill har numera § 20 1 mom. i inkomst- och förmögenhetsskatteförordningen följande lydelse: »För varje år bestämmes den för alla skattskyldiga enhetliga procent av de i § 19 1 och 2 mom. omförmälda grundbelopp, med vilken inkomst- och förmögenhetsskatt skall det nästföljande året utgå.» Kungl. Maj:t och bevillningsutskottet ha varit ense om, att grundbeloppen böra för år 1920 beräknas till 144 mill. kronor. Man är däremot icke ense, när det sedan gäller att bestämma, med vilken *procent* å dessa grundbelopp skatten skall

utgå. Detta är väl emellertid enligt min mening en mycket viktig fråga. Skall denna skatt verkligen regleras på det sätt, som är avsett med denna skattereform, blir ju bestämmandet av skattebeloppet ett av riksdagens allra viktigaste beslut. Jag skulle vilja formulera det sagda så, att om, sedan vi nu som nämnt fått en rörlig inkomst- och förmögenhetsskatt, flertalet av riksdagens ledamöter försvinna, när skatteprocenten skall bestämmas, det blir ungefär samma förhållande, som om i en stadsfullmäktigeförsamling samtliga ledamöter vore närvarande, så länge som man håller på att besluta om utgifter för det nästföljande året, men, när det gällde att taga konsekvenserna av de beslutade utgifterna, med andra ord bestämma med vilket belopp skatten skulle utdebiteras, flertalet stadsfullmäktigeledamöter lämnade sammanträdet och överlämnade åt en liten kvarvarande del att bestämma den skatt som skulle uttagas per bevillningskrona. Ungefär i den situationen befinner sig riksdagen nu med hänsyn till att en rörlig inkomst- och förmögenhetsskatt införts och blir tillämplig på 1920 års budget.

Som herrarna finna, företer det förevarande betänkandet olika meningar på flera punkter. Utskottets flertal har utan vidare skäl höjt beräkningarna å en del inkomstitlar. I anledning härav har jag jämte flera andra ledamöter av bevillningsutskottet avgivit reservation med bestämt yrkande om ändring däruti. Innebörden av meningsskiljaktigheterna är i korthet den, att under det att majoriteten avstår från ett bidrag till statskassan om 14.4 mill. kronor, vi reservanter anse, att staten icke kan avvara detta belopp. Jag skall tillåta mig en mycket kortfattad kritik av utskottsmajoritetens gjorda inkomstberäkningar. Jag tager upp till behandling punkterna i den ordning de förekomma i betänkandet: det är särskilt tre, som jag här i korthet vill granska.

Beträffande först *stämpelmedlen*, är det att märka, att det under åren 1913 t. o. m. 1917 i medeltal influtit 25,939,193 kronor per år, och under tiden januari—oktober 1918 är siffran 61,972,694 kr. Statskontoret har nu ansett att det under hela året 1918 borde inflyta å denna titel 76,299,726 kr. Emellertid har under samma tid *verkligen influtit*, enligt vad bevillningsutskottet inhämtat, 72,948,434 kr. Enligt statskontorets gjorda beräkningar har på denna titel sålunda uppstått en brist av ungefär 3 $\frac{1}{2}$ mill. kr. Detta är en felbedömning, som ingalunda saknar betydelse för statsregleringen.

Nu måste vi vidare taga hänsyn till, *vilka handlingar* det är, som skola stämpelbeläggas, och vilka av dem som tillföra staten några mera nämnvärda intäkter. De två viktigaste posterna härvidlag äro lagfartsprotokoll och bouppteckningar. De inkomster, som staten haft av stämpeln å lagfartsprotokollen, sammanhånga i högsta grad med kristiden. Det har förekommit en mycket betydande fastighetshandel till oerhört uppskruvade priser. Att detta medför en avsevärd inkomst av stämpelmedel är uppenbart och framgår både av statsverkspropositionen och bevillningsutskottets utlåtande. Denna inkomstkälla måste nu i

Ang. inkomst-
och förmögen-
hetsskatten.

(Forts.)

Ang. inkomst-
och förmögen-
hetskatten.

(Forts.)

ofantligt stor utsträckning minskas under år 1920; detta borde vara uppenbart för litet var. Inkomsten av bouppteckningsstämpeln kan ju visserligen sägas vara något mera säker ehuru egendomligt nog utskottet därvidlag godtagit Kungl. Maj:ts beräkning. Men om penningvärdet skulle stiga, vilket man väl får hoppas, komma också inkomsterna av denna skattekölla att minskas. En annan stämpelskatt, som under de sista åren lämnat stora belopp, nämligen aktiestämpelskatten, kommer likaledes självfallet att i hög grad minskas. Denna post har under år 1917 givit nära 11 mill. kr. Vi ha dock alla erfarenhet om, vilken mängd aktiebolag, som bildats just under åren 1917 och 1918 och i vilken utsträckning nyemissioner o. d. förekommit, allt med ty åtföljande stämpelavgifter. Det är min bestämda uppfattning, att bevillningsutskottets majoritet, speciellt vad denna aktiestämpel angår, icke iaktagit nödig försiktighet utan i sina beräkningar varit allt för sangvinisk.

Dessa få ord om stämpelmedlen.

Vad nästa tvistepunkt eller *krigskonjunkturskatten* beträffar, är det likaledes min uppfattning att bevillningsutskottet när det gällt att beräkna intäkten för 1920 gått allt för sangviniskt till väga. Vi ha nu att räkna med vikande konjunkturer, som medföra att åtminstone krigskonjunktursvinsterna bli relativt obetydliga, i varje fall de, som skola taxeras under år 1920. Men därtill kommer, att vi genom beslut i år i anslutning till Kungl. Maj:ts proposition nr 258 i hög grad reducerat krigskonjunkturskatten som skattekölla. För det första har tariffen sänkts med 25 %, för det andra har den skattefria inkomstdelen höjts till 25 %, och för det tredje ha nya företag och anläggningar helt och hållet befriats från denna skatt. Finansministern anser också i propositionen nr 406, att man icke kan komma ifrån, att allt detta sammanlagt betyder en minskning av 40 % av de intäkter, man annars kunnat påräkna för år 1920. Vidare måste man taga hänsyn till ett annat moment, som visserligen är det osäkraste, men som utan tvivel kommer att betyda ganska mycket i detta sammanhang, nämligen i vad mån anförda klagomål över påförd krigskonjunkturskatt kunna medföra återbetalningsskyldighet för staten. Därom vet man ju ingenting ännu med säkerhet, men det har antytts, att de redan nu i kammarrätten fattade besluten komma att medföra en återbetalningsskyldighet av dylika skattemedel som äro att räkna med. Vi, som äro reservanter med bestämda yrkanden, ha därvid i någon mån, även vi för att icke behöva påyrka högre skatteprocent än 165, höjt beräkningarna i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag, men vi ha dock gjort detta i ganska blygsam skala, nämligen med 5 mill. kr. under det att utskotts majoriteten gått upp till 10 mill. kr.

Nästa post, där bevillningsutskottets majoritet har ansett sig böra höja Kungl. Maj:ts beräkningar, är *tobaksskatten*, såsom vi finna vid punkt 9 i det förevarande betänkandet. Statskontoret och departementschefen ha för år 1920 i detta avseende beräknat en inkomst av 25 mill. kr., under det att utskottet höjt siffran till

30 mill. kr. Jag vet inte, om utskottet helt förbisett, att den stora inkomst staten föregående år haft av tobaksskatten, framför allt grundat sig på den *import* av dyra cigarrer, som skett. I varje fall har utskottet icke tillbörligt beaktat detta förhållande. Jag skall nämna en siffra, som ger mycket gott stöd för detta mitt påstående. Under år 1918 importerades 47,731,000 cigarrer för ett priskurantpris av 25,623,000 kr. Under år 1917 däremot importerades endast 22,485,000 cigarrer för ett priskurantpris av blott 5,730,000 kr. Denna nära femdubbling av importvärdet under år 1918 jämfört med år 1917, beror helt och uteslutande på krigstillståndet, helt och uteslutande därpå att man importerat och licensierat denna vara till nästan vilket pris som helst, och allmänheten har betalt hur mycket som begärts, endast den haft möjlighet att få tillgång till densamma. Man får icke förbise vad detta kan ha för betydelse för statens inkomster på denna punkt under åren 1919 och särskilt 1920, då — som vi väl har anledning tro — importen av tobak är fullständigt fri. I varje fall ha vi redan haft tillfälle att iakttaga den oerhörda skillnad som råder mellan förhållandena på detta område *nu* och t. ex. under år 1918. Man får sålunda enligt min mening icke vid statsregleringen för år 1920 bygga på 1918 års inkomster utav denna skatttitel. Även här måste man räkna med vikande konjunkturer.

Ang. inkomst-
och förmögen-
hetskatten.

(Forts.)

Detta var några ord om tvistepunkterna i det nu till behandling förevarande betänkandet. Jag skall därefter tillåta mig att framföra ännu några synpunkter.

Det finnes uti inkomstberäkningen en del titlar, utom dem som nu berörts, som enligt min mening äro tämligen ovissa till sin innebörd.

Hade bevillningsutskottets majoritet velat vara fullt konsekvent skulle man t. ex. ifråga om inkomsterna av tullarna nedsatt det beräknade beloppet från nu föreslagna 70 milj. kr. till ungefär hälften, beroende därpå att det under förlidet är infliet endast 37,241,604 kr., men ändå har utskottet beräknat denna inkomsttitel till 70 milj. kr. Det är ju visserligen möjligt, att tullinkomsterna komma att bli så höga — jag bestrider inte, att detta kan komma att bli fallet — men då har detta sin orsak däruti, att vad som är vikande konjunkturer i andra avseenden icke är det, när det gäller importen; följaktligen skulle man *av den anledningen* möjligen kunna påräkna så höga tullinkomster som av utskottet utan meningsskiljaktighet beräknats.

Vid beräkning av accisbeloppen har utskottet så att säga tagit till i själva överkanten: även om det här icke rör sig om alltför många miljoner, kan det vara skäl att fästa uppmärksamheten härpå. Postmedlen äro heller ingenting att räkna med; det är möjligt visserligen, att inkomster och utgifter för postverket gå ihop och att det kanske blir något över för att förränta det i verket nedlagda kapitalet, men något avsevärt utbyte för statsverket är icke att påräkna.

Man får vidare icke blunda för några andra förhållanden, var-

Ang. inkomst-
och förmögen-
hetskatten.
(Forts.)

med visserligen bevillningsutskottet icke direkt har att taga befattning, men som man i varje fall i egenskap av riksdagsman icke kan undgå att taga hänsyn till. Jag vill då erinra om att för år 1920 är ett belopp av 116,000,000 kr. avsatt i och för dyrtidstillägg åt statens befattningshavare. Under förutsättning av att prisindexen faller i oerhörd grad, kommer detta belopp att möjligen bli tillräckligt, men ingen lär väl i detta ögonblick tro, att den skulle falla i den utsträckning, att ifrågavarande belopp kommer att förslå för ändamålet. Jag tror tvärtom, att man kommer att kräva mycket betydande summor därutöver.

Man kan heller inte komma ifrån det kända förhållandet, att statens järnvägar gå med betydande förluster, vilka förr eller senare måste täckas. Vidare skulle jag vilja fråga, vilket inflytande herrarna tro, att bränslekommissionens verksamhet kommer att få på statsregleringen nästkommande år. Så mycket är tydligt, att inga vinster äro att påräkna; det gäller endast, *huru stora* förlusterna komma att bli, och det är tyvärr allmänt känt, att de ingalunda komma att bli små.

Det har uppgivits, att för att kassafonden skulle på ett tillfredsställande sätt under nuvarande förhållande kunna fylla sin uppgift, borde den hålla minst 120,000,000 kronor. Vi veta ju dock alla att den i stället nu är så gott som tom och att den följaktligen icke kan reglera statens affärer på vederbörligt sätt. Och hur skall staten kunna finansiera 1920 års tilläggsstat? Man kan icke blunda för att man måste tänka på denna sak redan nu. På grund härav är det min uppfattning, att inkomstberäkningarna icke äro gjorda med nödig försiktighet.

Jag medger gärna, att de 14½ milj. kr., varom tvisten här rör sig, icke kunna reglera alla osäkra moment i budgeten. Det är dock tydligt, att detta belopp betyder icke så litet; i annat fall skulle väl icke riksdagen vid gemensam votering helt nyligen avslagit det framställda yrkandet om anvisande av något över 12 milj. kr. till understöd åt de fattigaste här i landet, till dem som åtnjuta understöd eller tilläggs pension jämlikt pensionsförsäkringslagen. Detta avslag berodde på statsfinansiella skäl, åtminstone uppgavs det så. Om således 12 miljoner den ena dagen betyda oerhört mycket för staten, så måste en annan dag något mer än 14 miljoner också betyda någonting, och här ligger frågan verkligen så, att, om staten icke utdebiterar dessa 10 skatteprocent, om vilka tvisten rör sig, så inflyter givetvis icke detta belopp i statskassan. Utdebiteras det åter, så är det en säker inkomst.

Jag vill också säga, att det sannerligen icke är något nöje att tala för höga skatter. Lika litet, som det är något uppmanande i en kommunal församling att förorda ett högre belopp att uttagas per bevillningskrona, lika litet är det här i riksdagen behagligt att tala för uttagande av mera av grundbeloppet än utskottets flertal föreslår när staten är inne på samma princip, eller har att utdebitera det erforderliga beloppet av det svenska folket per skattehet, men jag tror, det är tryggare och i längden klo-

kare att här verkligen utdebitera, vad man anser vara minimum för statens behov. Detta är bättre än att ställa det samhälle, det gäller, i framtida ekonomiska svårigheter. De kommuner t. ex., som underlåtit att utdebitera, vad som fordrats för en sund kommunal förvaltning, utan skjuta undan på framtiden, ha haft anledning att ångra det upprepade gånger, under det att de, som tagit ut, vad som erfordrats, i regel haft det bättre.

Detsamma gäller för staten.

Nu är ju olyckan, att riksdagen praktiskt taget icke är arbetsför. Det är kvar endast en liten grupp av riksdagens ledamöter, och detta måste betraktas som i högsta grad oegentligt, då det gäller en så viktig fråga som den förevarande. Det är därför mycket angeläget att inom den närmaste framtiden det ordnas så, att riksdagsmännen kunna vara kvar, till dess den kanske allra viktigaste frågan avgöres.

Jag tror, herr talman, att den uppgjorda inkomstberäkningen icke är hållbar. Jag kan icke lita på den optimism, som bevillningsutskottets majoritet lagt i dagen, när det gäller, att beräkna inkomsterna, och jag ser mig därför nödsakad att beträffande den föredragna punkten yrka bifall till den reservation, som är afgiven av mig m. fl.

Herr Vennersten: Herr talman! I likhet med bevillningsutskottets ärade ordförande måste jag uttala mitt beklagande över, att en så viktig fråga som den föreliggande skall avgöras då riksdagen praktiskt taget redan är slut. Emellertid vågar jag påstå, att det under sådana förhållanden vore riktigast, om man följde det förslag, vartill man inom bevillningsutskottet har kommit. Det kan icke vara rimligt, att i denna stund riksdagen skulle låta den gemensamma voteringen avgöra, vad som slutligen skall bli fastställt i fråga om inkomstberäkningarna.

På huru osäkra grunder man än har uppgjort de föreliggande beräkningarna vågar jag dock påstå, att den kritik, som i detta avseende riktas mot utskottets förslag, på det hela taget lika väl kan riktas mot reservanternas. Ingen av oss kan säga, vad resultatet kommer att bli, och om den föregående ärade talaren säger, att vi dock stå mera på den säkra sidan, då vi beräkna vissa inkomstkällor till 14 millioner mindre, som i stället skola tagas ut på inkomst- och förmögenhetsskatt, då får jag säga, att, då det gäller att beräkna inkomsterna har man icke till uppgift att söka skapa någon sorts dolda reserver för statens eventuella blivande utgifter, som man icke kunnat tillfredsställande sörja för, utan det gäller att samvetsgrant söka taxera inkomsterna till, vad man anser, att de komma att bli, och så har man inom bevillningsutskottet enligt mitt förmenande gått till väga. Ja, man har, så vitt jag kan förstå, i åtminstone ett par punkter gått försiktigare till väga, än jag för min del trott vara nödvändigt. Jag skall återkomma till detta senare.

Det gäller ju nu, som herrarna hörde, i huvudsak tre olika

Ang. inkomst-
och förmögen-
hetskatten.

(Forts.)

inkomstitlar, om vilka meningarna gå isär. Den första är stämpelmedlen. Där har Kungl. Maj:t beräknat 49¹/₂ miljoner. Vid detta vilja reservanterna stanna. Utskottet har trots sig kunna höja beräkningarna till 52 miljoner. Märk väl, mina herrar, att skillnaden endast är 2¹/₂ miljoner. Majoriteten inom utskottet ansåg, att läget var sådant, att man bort kunna räkna med minst 55 miljoner i stämpelmedel, och om man också måste taga hänsyn till de vikande konjunkturerna, då man går att bedöma avkastningen av denna skattekölla för år 1920, så vågar jag dock påstå, att nödig försiktighet ingalunda åsidosatts, då man med utgångspunkt från nyss nämnda uppgift om cirka 72 miljoner för 1918, som den siste ärade talaren åberopade, sätter 52 miljoner för 1920. Det är ju en reduktion på 20 miljoner. Skulle därmed icke nödig hänsyn hava tagits till de moment, som verka nedpressande på dessa skattemedel? Jag vågar påstå, att man gått längre, än den nödiga försiktigheten kräver, och det fanns inom bevillningsutskottet ledamöter, som ansågo, att man utan större risk kunde sätta stämpelmedlen upp till 60 miljoner. Utskottet har ju också anfört resultatet av skatteuppbörden för denna skattekölla för såväl gångna år, som för någon del av innevarande år. Så vitt jag minns, var det under januari—april 1919 26,962,670 kronor, motsvarande för hela innevarande år, därest någon nedgång ej skulle ifrågakomma, 80,888,010 kronor. Är det nu någon, som kan våga påstå, att det under sådana förhållanden är oförsiktigt att beräkna dessa stämpelmedel till 52 miljoner? Jag känner mig ingalunda övertygad av den senaste ärade talarens argumentering i denna punkt, och jag vill dessutom ännu en gång påpeka, att skillnaden oss emellan endast är 2¹/₂ miljoner. Vadan då dessa stora ord?

Om vi nu övergå till den andra skatteköllan, varom tvisten står, så är det, som herrarna hörde, krigskonjunkturskatten. Hur ha vi hittills uppskattat denna skattekölla? Ja, det är riksdagen nog samt bekant. Det har varit en sådan uppskattning, att man har kunnat fråga sig: »Hur har det varit möjligt, att begå sådana fel?» Jag har själv i ansvarig ställning varit med om att göra en beräkning, som sedermera visade sig vara orimligt mycket för låg. Sedan har riksdagen fortsatt att år efter år beräkna denna skattekölla långt under, vad den sedan visade sig ge. Nu säger man: »Ja, men nu är det slut. Nu kan det lätt bli den motsatta överdriften. Nu skola vi beräkna så lågt, att vi möjligen kunna bli överraskade av, att den ändå ger mera, än man trott, trots vikande konjukturer. Kungl. Maj:t har beräknat, att vi nästkommande år icke skulle få mer än 65 miljoner av denna skattekölla, ehuru man i statsverkspropositionen vågat sträcka sig till 80 miljoner. Reduktionen är tillkommen på följande skäl: först och främst med hänsyn till att riksdagen vidtagit större lindringar än Kungl. Maj:t vid beräkande av 80 miljoner ansåg sig böra föreslå. Sedan på grundval av beräkningar, utgående ifrån krigskonjunkturskattens avkastning under innevarande år.

Jag skall be att få granska dessa beräkningar litet närmare. För att beräkna skattens avkastning innevarande år har man latit göra utredningar på grundval av bekantgjorda bokslut för vissa firmor och andra tillgängliga uppgifter, och man har sagt, att skatten från bolagen kommer att ge 183 miljoner kronor, men att man med hänsyn till de sjukande konjunkturerna borde sätta endast 170 miljoner. Där är således redan en säkerhetsmarginal på 13 miljoner. Vidare säger man: »För enskilda ha vi inga uppgifter, men vi antaga, att proportionen mellan enskilda och bolag förblir densamma, som den var 1918», och med den beräkningsgrunden kommer man till ett belopp för krigskonjunkturskatten från enskilda av 60 miljoner kronor. »För säkerhets skull», säger Kungl. Maj:t, »sätta vi 50 miljoner». Det är alltså ytterligare en reduktion, en säkerhetsmarginal på 10 miljoner. Med de förut omnämnda 13 miljonerna ha vi sålunda en marginal på 23 miljoner. Om man nu emellertid godtager denna reduktion med 23 miljoner, så ha vi å ena sidan för bolagen 170 miljoner och för enskilda 50 miljoner, d. v. s. 220 miljoner eller den summa, till vilken finansministern anser, att man bör beräkna avkastningen av krigskonjunkturskatten för innevarande år. Å andra sidan har bevillningsutskottet erhållit en utredning angående samma skatts avkastning för innevarande år, verkställd av en så betydande auktoritet som Stockholms handelskammare. Handelskammaren har vänt sig till ett större antal skattedragande och frågat dem: »Hur stor, blir krigskonjunkturskatten för eder firma, beräknad efter samma grunder, samma skatteskala, som hittills, och från flertalet av de tillfrågade har erhållits svar. Sammanställningen av dessa svar och en uträkning, hur mycket detta skulle göra för hela landet efter en antaglig grund, visar på ett belopp av 294,2 miljoner kronor, alltså i stället för Kungl. Maj:ts 220 kommer Stockholms handelskammare upp till 294,2 miljoner — 74 miljoner — och ändå vet jag, att man härvid icke sökt komma till något särskilt högt belopp, utan bemödat sig om att komma sanningen så nära, som möjligt. Om jag nu skulle våga utgå ifrån, att Stockholms handelskammare på grundval av inhämtade uppgifter kunnat bedöma dessa förhållanden ungefär lika bra som Kungl. Maj:t, så kommer jag efter en reduktion på samma sätt, som Kungl. Maj:t har gjort, då han reducerade 220 miljoner till 65, till en skatteintäkt av krigskonjunkturskatten på 88 miljoner kronor i stället för Kungl. Maj:ts 65 miljoner. Detta gjorde, att inom bevillningsutskottet var det en betydande minoritet, som ansåg, att man utan risk borde kunna beräkna avkastningen av krigskonjunkturskatten för 1920 till 80 miljoner kronor. Och märk väl, mina herrar, siffran 75 miljoner, till vilken utskottets majoritet slutligen kommit, framkom genom en votering, där yrkandet på 75 miljoner stod mot yrkandet på 80 miljoner. De herrar, som i bevillningsutskottet genomdrevo, att man skulle beräkna 75 millioner kronor, äro alltså delvis samma herrar, som nu reservationsvis yrka på, att man skall sätta 70 miljoner. Jag vill icke dölja.

*Ang. inkomst-
och förmögen-
hetsskatten.*
(Forts.)

Ang. inkomst-
och förmögen-
hetsskatten.
(Forts.)

att visserligen hade man under diskussionen sökt komma till enighet på en lägre siffra än 75 miljoner, men då detta icke lyckades och man slutligen kom till votering, så stod som sagt yrkandet på 75 miljoner mot yrkandet på 80 miljoner, och 75 miljoner var således minimum.

Jag tycker, att det icke vore orimligt, om kammaren följde utskottet i denna del, efter det att jag nu har så pass grundligt sökt motivera, att man kunnat taga t. o. m. 80 miljoner. Jag finner det vara ett mycket hårt ord att påstå, att kravet på att beräkna 75 miljoner ur denna inkomstkälla icke vittnar om iakttagande av nödig försiktighet. Såvitt jag förstår att bedöma saken, har man tvärtom iakttagit nödig försiktighet och sökt komma sanningen så nära, som i en så vanskelig angelägenhet överhuvudtaget är möjligt. Det är vår uppgift att göra detta och icke att, som jag förut betecknade det, söka här och var skapa dolda reserver. Med kännedom om det oerhörda överskott, som uppkommit på krigskonjunkturskatten under föregående år, vågar jag påstå, att det är icke orimligt, om man nu beräknar skatten till det belopp, som utskottet har föreslagit.

Jag kommer nu slutligen till den tredje skattekällan nämligen tobaksskatten. I fråga om denna säger den föregående ärade talaren, att utskottet har icke tillräckligt beaktat, att skatten grundar sig till väsentlig del på import av dyra utländska cigarrer. Gentemot detta påstående sätter jag ett annat, emanerande från en ledamot av tobaksmonopolets styrelse, som har anfört, att enligt hans förmenande uppväges en minskning på detta område väl av den allmänna stegring i tobaksskatten, som är så tydligt påvisbar. Och om någon av herrarna, som då voro närvarande, påminner sig, vad som från denna plats anfördes — eller kanske det var från statsrådsbänken — om tobaksskattens blivande avkastning och hurusom den så småningom skulle komma att gå upp till samma belopp som den dåvarande inkomst- och förmögenhetsskatten, d. v. s. 38 å 40 miljoner kronor, så skall han nu få giva den talaren rätt. Blott såtillvida hade vederbörande orätt, att han icke förutsade, att stegringen skulle ske i så snabbt tempo, som den gjort. Min bestämda övertygelse är, att tobaksskatten 1920 icke kommer att giva 30 miljoner kronor, utan mer. Och om lämpligheten av att sätta 30 miljoner voro meningarna så pass allmänna inom utskottet, att t. o. m. personer, som i övrigt ville följa den mening reservanterna här företråda, bestämt uttalade sig för, att 30 miljoner var icke för högt. När man betänker, hurusom tobaksnjutningen blir allt allmännare och huru tobaken fått delvis träda i stället för andra njutningsmedel, så förvånar det icke, att tobaksskatten giver så mycket som den verkligen gör. Och vi äro ändå långt från det läge, då vi här i Sverige få liknande avkastning av tobaksskatten, som man har i alla andra länder, där tobaksmonopol är infört. Den minsta avkastningen är där några och sextio procent av bruttoförsäljningssumman. Så långt ha vi icke hunnit, men det kan hända, att vi komma dit.

Och försåvitt som tobaken betraktas som ett njutningsmedel, så är ju därom intet ont att säga, om det visar sig, att staten behöver ökade skatteintäkter även från detta håll.

*Ang. inkomst-
och förmögen-
hetsskatten.*

(Forts.)

Jag är viss om, att man gör oklokt i att beräkna tobaksskatten till 25 miljoner kronor och att, om man vill komma sanningen så nära som möjligt, man icke får stanna under 30 miljoner. Jag är alldeles övertygad om, att finansministern skall med tacksamhet taga emot detta belopp, då det, som jag hoppas, visar sig komma och att herr statsrådet också måste medgiva, att det är riktigare, om man tror på 30 miljoner, att säga ut det än att beräkna 25 miljoner i tanke att få 30 miljoner.

Mot denna tankegång att man bör beräkna inkomsterna så nära det verkliga, som man över huvud taget kan — vilken tankegång jag antager hittills åtminstone varit den inom riksdagen förhärskande — har nu anförts, att man skall hellre se till, att man får eventuellt 14 miljoner mer i statskassan. Ty statskassan har därav starkt behov. Jag kan icke förstå, att det är riktigt att resonera så. Överallt skall man söka beräkna inkomster och utgifter så riktigt som möjligt. Och att söka på de vägar, som den föregående ärade talaren anvisade skaffa reserver för eventuellt kommande misräkningar i fråga om utgifternas storlek, det kan leda oerhört långt och leda till förhållanden inom statsregleringen, som jag tror ingen av oss skulle önska förverkligade.

Nu har det emellertid av bevillningsutskottets ärade ordförande påpekats vissa anledningar till oro i fråga om blivande inkomster ur andra skattekällor och i fråga om vissa utgifter, som han ansåg icke vore tillräckligt högt beräknade. Jag frågar: kan det vara bevillningsutskottets uppgift, att, efter det att man sökt så samvetsgrant som möjligt beräkna inkomsterna, ytterligare göra en betydande nedskrivning med hänsyn till att man underkänner vad riksdagen i övriga stycken kunnat besluta? Alltså ett slags förmyndarskap över riksdagen, ett slags försök att få riksdagen att korrigera sina föregående beslut under samma sittande riksdag.

Beträffande tullinkomsterna vill jag icke säga mycket, då den ärade talaren själv medgav, att vi möjligen få de beräknade 70 miljonerna. Vi ha ju under alla dessa år beräknat högre än vad man visste sig kunna få, under förutsättning att kriget fortginge. Man har beräknat summan såsom om normala förhållanden skulle ha inträffat, då det behandlade budgetsåret ingått. Nu stå vi väl ändå — hoppas jag och väl de flesta med mig — inför den situationen, att det blir fredsår under 1920. Och då kan man väl icke undgå att — liksom man ser av tidningsnotiser, att det sker i vårt grannland Norge — räkna med en betydande import. Nu säger den ärade talaren, att det bevisar bara, att det blir dåliga tider i övrigt. Jag förmodar, att han menar, att det blir dåliga tider för vår svenska industri, om vi få in en massa främmande varor, som komma att öka eller framkalla arbetslöshet i landet och därigenom minska skatteintäkterna ur den svenska produktionen. Åtminstone fattade jag resonemanget så. Ja, var sak för sig.

Ang. inkomst-
och förmögen-
hetsskatten.

(Forts.)

Jag tager tullinkomsterna. Icke kan man med ett sådant resonemang yrka på, att man skall med hänsyn till nödig försiktighet räkna på mindre tullinkomster, oaktat man är övertygad om, att de kunna komma att giva vad vi beräknat. Utan vi stanna vid att beräkna de 70 miljoner, som kungl. Maj:t föreslår, och mot vilket ingen anmärkning egentligen har förekommit, och så är den saken avgjord.

Sedan kommer frågan, huruvida det finns anledning att med hänsyn till stundande lågkonjunktur göra nedskrivning på något obestämt område, som av nu föreliggande inkomstberäkningar icke beröres. Jag vet icke var. Man hade i tid bort anvisa, var dessa nedskrivningar skulle göras, så att riksdagen därom fått fatta beslut, efter det förslag i sådant syfte förelegat. Men jag kan icke anse det vara klokt, att man med utgångspunkt från att tullmedlen måhända komma att giva, vad vi beräknat, skall vidtaga åtgärder för att möta en eventualitet, som kan stå i samband med ökade tullinkomster och betyda minskade intäkter på annat håll.

Så ha vi det svåra problemet om statens järnvägar. Även det berörde den ärade talaren. Nu frågar jag: har icke riksdagen iakttagit nödig försiktighet i det stycket, då man nedskrivit de av Kungl. Maj:t beräknade 44 miljonerna med icke mindre än 10 miljoner till 34 miljoner kronor? Jag antager, att Kungl. Maj:t kommer att finna, att där har riksdagen varit mycket försiktig, ty beräkningen av 44 miljoner har Kungl. Maj:t säkerligen grundad anledning att hålla på. Om nu riksdagen kommer att finna, att det är klokt att här beräkna lägre, ja à la bonne heure, då godkänner väl Kungl. Maj:t den beräkningen. Men icke skola vi därutöver ytterligare kalkylera något under 34 miljoner. Vad skulle anledningen därtill vara? Jo, att vi skulle som hittills låta de skattdragande betala en del av statsjärnvägarnas utgifter. Jag tror, att vi gjorde klokt i att följa den anvisning, som gavs under den långa debatt, som hölls här för en tid sedan på grund av en interpellation i ärendet och söka se till, att så snart som möjligt statens järnvägars inkomster komma upp till sådan nivå, att de täcka utgifterna och lämna dräglig ränta på det nedlagda kapitalet. Och det går nog så, mina herrar — därom vittnar all affärserfarenhet — att bara man nått upp till den rätta kalkylen, så behöver icke denna vara så rikligt tilltagen, för att resultatet skall visa, att man återkommer till normal avkastning. Lika hastigt som man vid låga taxor kommer ned till svindlande förlust, lika hastigt kommer man upp till normal avkastning, så snart man vänder om och iakttager den försiktighet vid bestämmandet av taxorna på statens järnvägar, som nödig affärsräkning kräver. Och om så är förhållandet, tror jag man icke behöver anföra denna del av statsregleringen såsom innebärande en maning till att söka skapa ytterligare skatteintäkter för att möta väntade större förluster eller väntade lägre intäkter, än vad man nu synes vilja antaga.

Jag skulle i fråga om det ämnet blott vilja tillägga, att om någon säger, att 34 miljoner dock är ett betydande belopp och mycket högre än man under normala tider ansåg sig böra beräkna från statens järnvägar, så har man vid ett sådant resonemang icke tagit hänsyn till nuvarande låga penningvärde. 34 miljoner nu är ju icke mer än 11 miljoner före kriget. Och om jag skulle utgå från ett konstant bestående penningvärde, ett penningvärde som betyder att kronan nu icke är värd mer än 50 öre före kriget, så skulle ju 34 miljoner i alla fall icke betyda mer än 17 miljoner före kriget. Och det är ju mindre än den avkastning, som jag förmodar man får beräkna såsom det normala. Beräknar man en normal avkastning av 22 miljoner kronor i penningvärdet före kriget, så skulle vi ju vid sistnämnda antagande komma just till en avkastning av statens järnvägar av 44 miljoner kronor såsom motsvarande den första summan.

*Ang. inkomst-
och förmögen-
hetsskatten.*
(Forts.)

Slutligen sade den ärade föregående talaren, att det är intet nöje att tala för högre skatter. Nej, det är det sannerligen icke. Men jag inser heller icke, att det kan vara vare sig något nöje eller någon plikt för oss att uttaxera på inkomst- och förmögenhetsskatten ett högre belopp, än vad man efter inkomstberäkningar, vidtagna med all nödig försiktighet, behöver göra. Enligt mitt förmenande stå utskottets beräkningar sig så gott, att riksdagen utan tvekan bör kunna gå till att fastställa en inkomstskatteprocent av 155. Det betyder dock något, när vi nu för första gången gå att tillämpa den nya rörliga skalan, att man kan hålla sig inom gränserna för det, som är absolut nödvändigt, och icke överskrida det. De skattedragande — det gäller ju alla, som betala inkomst- och förmögenhetsskatt — komma nog att med en ganska smärtsam överraskning finna, att riksdagen nödgats besluta uttaxerande av en så hög procent redan som 155. Och jag vägar tro, att det skulle vara klokt, om vi sökte stanna vid detta just med hänsyn till den omständigheten. Som kammaren har sig bekant, har ju Kungl. Maj:t själv medgivit, att den rörliga skalan förutsätter, att man icke skall uttaga högre skatt än 200 % av grundbeloppet. Det var också de skattesakkunnigas mening. Men bevillningsutskottet har därvid i överensstämmelse med de s. k. skattedelegerade ansett, att »med hänsyn till den skärpning, de nu föreslagna tarifferna innesluta, torde kunna ifrågasättas, om ej det av departementschefen förutsatta maximum vid praktisk tillämpning finge underkastas någon reduktion.» Och närmare bestämt kan jag översätta det till 170 %. Ett yrkande i den riktningen framkom också inom bevillningsutskottet, men det rönt icke nödigt understöd. Hur därmed än må vara, så skulle man vid 165 % i alla fall ha närmat sig det maximum, som jag vägar tro ligger bakom det anförda uttalandet i utskottets betänkande. Nog vore det tillfredsställande, om man kunde — som jag anser, att man i detta fall på goda grunder kan göra — stanna vid 155 % och därvid visa de skattedragande, att vi ha sökt skona dem så mycket omständigheterna medgivit. Jag kan undra, huru ett

Ang. inkomst- och förmögenhetsskatten. beslut från riksdagens sida om uttagande av 165 %, efter vad som nu förekommit, skulle mottagas ute i landet.

(Forts.) Herr talman! I fråga om den föreliggande punkten anhåller jag att få yrka bifall till utskottets förslag.

Chefen för finansdepartementet, herr statsrådet Thorsson: Herr talman! Utskottet har som synes av betänkanDET, icke ansett sig kunna biträda Kungl. Maj:ts förslag i fråga om beräkningar i denna punkt, utan har sänkt desamma med 10 %. För att täcka den minskning i budgeten, som skulle bli en följd av detta, har utskottet i stället räknat upp krigskonjunkturskatten med 10 miljoner, stämpelskatten med 2¹/₂ miljoner och tobaksskatten med 5 miljoner kronor.

Jag är villig medgiva, att för en budget av en omfattning som denna kan det naturligtvis råda delade meningar om, huru långt man skall kunna gå i det ena eller andra hänseendet för att, som det heter, hålla sig på den säkra sidan. Men å andra sidan är det ganska naturligt, att om man går från en högkonjunktur till en vikande sådan, så innebär detta, att man icke kan längre räkna med samma företeelse, som man haft att räkna med under den uppgående konjunkturen. Nu ha vi haft en period, då varje beräkning har lämnat bättre ekonomiskt resultat, än vad man har gått ut från under den tid, när man har gjort densamma. Och det har förlett till att tro, att det även i fortsättningen skall bli på det sättet.

Då bevillningsutskottets majoritet hävdar den uppfattningen, att stämpelskatten 1920 skall giva 2¹/₂ miljoner kronor mer än Kungl. Maj:t beräknat, så är det klart, att jag i detta nu icke kan kategoriskt förneka att så kan ske. Det vet jag icke. Men vad skäl har man för att detta skall ske? I all synnerhet som utskottet ju i detta fall vänder sig till de minst säkert givande källorna inom stämpelskatteförordningen. I så fall vill det förefalla mig, att det är riktigt, att man håller sig inom en sådan gräns, att man kan med sannolikhet vänta, att beräkningen skall hålla måttet.

Tobaksskatten kan naturligtvis giva 5 miljoner mera. Vill man till varje pris lägga det på det sättet, att den skall giva 5 miljoner mera, så är det klart, att den kan giva det. Men däri- genom sätta också statsmakterna sin prägel på förvaltningen av tobaksmonopolets angelägenheter på ett sätt, som avviker från vad monopolets ledning har gått ut från, då den tillåtit sig räkna med en vinst av 25 miljoner kronor, som Kungl. Maj:t har upptagit.

Den skatt, som är mest svårbedömbär, är naturligtvis krigskonjunkturskatten. Den har ju hittills varje år givit mer än vad man har beräknat, och detta har nu föranlett bevillningsutskottet till att man vid beräkningen av densamma för år 1920 skall t. o. m. kunna gå ut från, att den skall giva relativt mer än vad den har givit förut. I de föregående beräkningarna har man under år 1918 upptagit krigskonjunkturskatten till 65 miljoner kronor, och

1919 är den med oförändrade tariffer beräknad att giva 80 miljoner kronor. Visserligen har såsom jag nämnt denna skatt hittills givit avsevärt mera än som beräknats. Men det har hänt något under detta år, förutom vikande konjunkturen har riksdagen ju på Kungl. Maj:ts förslag sänkt vissa beräkningsgrunder varigenom inkomsten av krigskonjunkturskatten minskas med 40 %. Men samtidigt anser sig utskottet kunna beräkna inkomsten av krigskonjunkturskatten under innevarande regleringsår till 75 miljoner kronor. Jag har den bestämda uppfattningen, att här räknar utskottet med skattemedel, som aldrig kommer att inflyta i statskassan. Förutom sänkningen av tariffen framstår ju det, att krigskonjunkturskatten skall taxeras på innevarande års inkomst. Följaktligen blir det visst icke krigskonjunkturvinster i vanlig mening man har att räkna med.

Ang. inkomst-
och förmögen-
hetskatten.
(Forts.)

Nu sade herr Vennersten att det är riksdagens skyldighet att söka komma verkligheten så nära som möjligt vid beräkningarna. Ja, det är både riksdagens och Kungl. Maj:ts skyldighet. Och Kungl. Maj:t har försökt räkna på ett sådant sätt, att beräkningarna skulle kunna hålla måttet och gå ihop. Det har ansett nödigt göra detta, särskilt därför att vi nu röra oss med en budget, som uppgöres mot bakgrunden av ett försämrat ekonomiskt läge.

Vad nu särskilt inkomsterna av krigskonjunkturskatten beträffar, så kunna de komma att reduceras högst väsentligt genom de beslut, som kammarrätten och regeringsrätten fattar i anledning av ingivna klagomål över skedda utdebiteringar. I vilken omfattning återbetalning av medel kan komma att äga rum till följd av dessa domar, därom kan jag icke yttra mig. Men då det här gäller att återbära eventuellt felaktigt utdebiterade medel under hela krigstidsperioden, så kan det bli avsevärda belopp, som vi under 1920 och 1921 kunna få lov att återbära till skattebetalare. Detta måste man räkna med vid bedömandet av vad krigskonjunkturskatten i verkligheten kan anses lämna statskassan vid den tidpunkt, som denna reglering omfattar.

Det är ur sådana synpunkter oförklarligt, att bevillningsutskottet ansett sig kunna höja denna post med 10 miljoner kronor utöver vad Kungl. Maj:t ansett sig kunna föreslå.

Det är ju naturligt, att sedan riksdagen avskrivit det gamla förskotts-förfarandet och infört den nuvarande principen för budgetens uppgörande, så tvingas statsmakterna att mera noggrant uppgöra budgeten. De tvingas ur den synpunkten att sörja för att det verkligen finns medel i kassafonden, med vilka man kan täcka eventuella felräkningar. Ty Kungl. Maj:t kan helt enkelt icke numera förskottera några medel. Följaktligen måste det finnas en disponibel fond, som innehåller medel, med vilka eventuella felräkningar i regleringen kan täckas. Nu tänker jag mig det resonemanget av majoriteten i bevillningsutskottet, att den hittills tillämpade lånemetoden för att skaffa medel i kassafonden bör användas även i fortsättningen. Men jag ifrågasätter, om det kan vara riktigt att ha en budget så lagd, att för varje år, när vi gå

Ang. inkomst-
och förmögen-
hetsskatten.

(Forts.)

in för en ny reglering, så möta vi en tom kassafond, vilken måste fyllas genom lånemedel. Är det verkligen rim och reson i att göra upp en reglering så lagd, att man skall årligen förränta de 75 eller 100 miljoner kronor, som statskontoret behöver till handkassa. Under 1918 var statskontorets behov av försträckningar från riksgäldskontoret 335 miljoner vid vissa tillfällen, och innevarande år har det icke någon gång varit under 150 miljoner kronor. D. v. s. riksgäldskontoret skall låna upp medel, för att statskontoret skall kunna betala löpande utgifter. Huru hänger detta ihop spörjer måhända någon? Jo, det hänger delvis samman med det sätt, varpå krigskonjunkturskatten är upptagen i budgeten. Den är beräknad i budgeten ett år innan den inflyter, och därför komma vi till ett felaktigt resultat. Vi komma till ett bokföringsmässigt resultat, som ser mycket bättre ut på papperet, än det i verkligheten är. Det resultat, som står bokföringsmässigt angivet, suggererar i många fall riksdagens ledamöter till att fatta vissa beslut som egentligen icke skulle fattats, om man haft klart för sig, huru det i verkligheten förhölle sig. Jag försökte i den statsverksproposition, som framlades till detta års riksdag, att påvisa det oriktiga i detta system och uttalade min tillfredsställelse med att vi nu hade hunnit så långt i regleringen, att vi skulle kunna avskrivna något av detta osunda förhållande och komma in i mera normala och ordnade regleringsförhållanden. Men nu synes det, som om bevillningsutskottets majoritet skulle vilja sträva åt att återföra oss till dessa osäkerhetsförhållanden.

Jag skall tillåta mig att anföra, huru egentligen denna oriktiga bokföring av statsinkomsterna i verkligheten tager sig ut. Jag går då ut från 1916, det år när krigskonjunkturskatten första gången är uppförd i budgeten.

Vid 1916 års början innehöll kassafonden 57,8 miljoner kronor. Då blev det effektiva överskottet av 1916 års reglering endast 5,7 miljoner kronor. Men utgifterna voro det året 21,3 miljoner, som täcktes av medel, vilka togos ur kassafonden. Den verkliga behållningen vid årets slut var 42,2 miljoner. Men det bokföringsmässiga resultat ser ut på följande sätt. Kassafonden 57,8 miljoner. Överskott å årsregleringen 91,4 miljoner, därför att i denna reglering inräknas 85,7 miljoner i krigskonjunkturskatter, som inflyta först under följande år. Efter avdrag av de 21,3 miljonerna till utgifter blir då den bokförda kassafonden 127,9 miljoner.

Vid 1917 års början är den verkliga kassafonden 42,2 miljoner; den bokförda 127,9 miljoner. Men under detta år skulle rättmätigt tillföras inkomsterna av den 1916 debiterade krigskonjunkturskatten med 85,7 miljoner, och till detta bör läggas det verkliga överskottet på regleringen eller 10,3 miljoner, varför kassafonden skulle utgöra i slutet av 1917 i verkligheten 138,2 miljoner. I stället erhåller man i krigskonjunkturskatt en bokförd inkomst av 251 miljoner, vadan den bokförda kassafonden vid 1917 års slut är 389,2 miljoner i stället för 138,2 miljoner.

Vid 1918 års början är den verkliga kassafonden som nämnt 138,2 miljoner. Det tillföres 1917 års krigskonjunkturskatt eller 251 miljoner. Det erhålles intet överskott under det året. Den verkliga kassafonden är vid slutet av året 389,2 miljoner. Men den bokförda behållningen i kassafonden är 689,2 miljoner, därför att man räknar in 1918 års krigskonjunkturskatt eller 300 miljoner, som egentligen inflyta först under 1919. 1918 har kassafonden fått vidkännas följande utgifter. Under året är disponerat å ordinarie riksstat 37 miljoner, å tilläggsstat 391,5 miljoner och å extra tilläggsstat 33 miljoner. Således är under året disponerat 461,5 miljoner. Då den verkliga inkomsten till fonden har varit 389,2 miljoner, visar kassafonden den 1 januari 1919 en brist av 72,3 miljoner. Men det är beräknat en bokförd behållning av omkring 227,7 miljoner kronor.

Ang. inkomst-
och förmögen-
hetskatten.

(Forts.)

Jag har i statsverkspropositionen under innevarande år pekat på denna oegentlighet, att man visar för riksdagen ett betydligt större tillskott, än som finnes, och felaktigheten i detta sätt att göra upp budgeten. Och jag har därför allvarligen ansträngt mig att få en budget så lagd, att man skulle växa bort från dessa oegentligheter. Av årets beräknade kassabehållning å 227 miljoner kronor ha vi i årets tilläggsstat disponerat 210 miljoner kronor.

Det är mot bakgrunden av detta som bevillningsutskottet nu går att räkna upp sådana inkomsttitlar, som utskottet kan tänka sig giva någon miljon utöver vad Kungl. Maj:t har föreslagit, samtidigt som utskottet räknar ned den skattekölla, som säkert skulle tillföra statsverket 14,4 miljoner ytterligare.

Nu kan man ju säga, att under sådana osäkra förhållanden spelar dessa 14 miljoner egentligen icke så stor roll. Det betyder icke så mycket om 10 miljoner räknas hit eller dit.

Det har inträffat någonting under denna riksdag, som måste få sin återverkan på bedömandet av den budgeten. Det är spörsmålet om nästa års vapenövningar. Ut i statsverkspropositionens fjärde huvudtitel yttrar krigsministern i fråga om övningstiden följande: »De ordinarie anslagen till underhåll och övningar äro av mig uppförda med de belopp, som skulle erfordras enligt nu gällande bestämmelser och enligt de priser, som förefunnos före den under krigstiden inträdda stegringen. Däremot har jag icke upptagit de förstärkningsanslag, som av prisstegringen skulle föranledas för ifrågavarande poster, därest övningarna komme att i nu stadgad utsträckning genomföras. Till vilka belopp dessa förstärkningsanslag i så fall bort uppföras, erbjuder stora vanskligheter att avgöra. Utan att göra något uttalande i saken anser jag mig emellertid böra nämna, att de enligt armeförvaltningens anslagsäskanden skulle uppgå till i runt tal 31 miljoner kronor. Jag har ansett mig kunna vidtaga denna anordning på grund därav, att jag utgått från den uppfattningen, att 1919 års värnpliktiga, tilldelade infanteriet, på anförda skäl i varje fall icke böra inkallas till övning förrän på våren 1920. och att övningstiden för ifrågavarande årsklass i sådant fall kom-

Ang. inkomst-
och förmögen-
hetsskatten.
(Forts.)

mer att betydligt förkortas, vilket medför en motsvarande sänkning av kostnaderna.» Den 2 juni yttrar statsutskottet i sitt utlåtande angående anslagen till armén följande: »Visserligen har en minskning av de värnpliktigas övningstid numera av Kungl. Maj:t föreslagits, men då propositionen i ärendet ännu icke av riksdagen behandlats och för övrigt några uppgifter, som kunnat läggas till grund för en omräkning av anslaget, icke stått utskottet till buds, har utskottet ansett sig böra förorda, att förevarande anslag liksom även övriga här nedan behandlade anslag, vilkas belopp bestämmas i förhållande till antalet övningsdagar, i 1920 års rikstat upptagas med av Kungl. Maj:t föreslagna belopp.»

Liksom Kungl. Maj:t i sin första proposition beräknade att man kunde räkna med litet mindre anslag å såväl fjärde som femte huvudtitlarna på grund av den tänkta förkortningen av övningstiden, så räknades det efter samma princip i proposition nr 406, som framlades till komplettering av budgetberäkningen. Efter den senare propositionens framläggande har riksdagen i värnpliktsfrågan fattat beslut, som underkänt Kungl. Maj:ts uppfattning i frågan om inskränkning av övningstiden. Vi ha således icke här att räkna med kostnaderna för armén efter de beräkningar, som legat till grund för de två av Kungl. Maj:t framförda propositionerna, utan vi ha att räkna med kostnader, som äro grundade på de beslut, riksdagen fattat för några dagar sedan, men som nu lämnats fullständigt ur räkningen av de herrar inom utskottet, som uppgjort den slutliga beräkningen för budgeten. Herrarna hava varit synnerligen angelägna om att taga bort omkring 15 miljoner kronor i verkliga inkomster, men herrarna ha fullständigt lämnat ur räkningen, att om riksdagens nu fattade beslut skola effektueras, ökas utgifterna med bortåt 30 miljoner kronor.

Jag skall taga fram ett par exempel, som belysa detta mitt påstående. 1917 överskreds arméns mathållningsanslag med 15,590,000 kronor; samma år överskreds arméns furageringsanslag med 5,340,000 kronor; anslaget till naturaunderhåll för flottan överskreds samma år med 1,980,000 kronor och anslaget till naturaunderhåll för kustartilleriets personal med 510,000 kronor. Dessa anslag överskredos sålunda tillhopa med i runt tal $23\frac{1}{2}$ miljoner kronor under år 1917. Under 1918 hava samma anslag överskridits med 34,600,000 kronor.

Tro nu verkligen herrarna, som här varit så angelägna om att få ned procenten från 165 till 155, att de pojkar, som enligt riksdagens beslut skola ligga inne i 365 dagar under nästa år, skola leva på luft, eller tro herrarna, att man kan föda dem på 60 öre om dagen? Jag skulle vilja framställa den frågan till dem av herrarna, som å ena sidan varit med om att besluta, att vi skola ha ettårig övningstid nästkommande år, och å andra sidan icke vilja i budgeten upptaga medel beräknade för mer än fyra månaders rekrytskola för infanteriet. Är man angelägen om att korrigera Kungl. Maj:ts inkomstberäkningar bör man vara angelägen om att medtaga i budgeten så avsevärda utgiftsposter som

förlängningen av övningstiden framskapa. Jag har dubbel anledning att framhålla denna sak, därför att detta just direkt korresponderar med den tomma kassafonden. På vad sätt skall den tomma fonden kunna täcka de avsevärda belopp som här lämnats obeaktade, och vad skola vi få att täcka 1921 års tilläggsstat med, om man räknar på detta sätt? Jag skulle nästan tro, att de herrar, som gjort upp det föreliggande förslaget, ha gått ut ifrån, att de som komma efter och taga emot regleringen, få reda sig bäst de kunna, blott vi få årets budget ihopräknad. Men jag har icke kunnat se på denna fråga på detta sätt, utan jag måste räkna med vad man har att vänta ifråga om 1920 års reglering, och jag har måst räkna med att dyrtiden icke avkopplas den 1 januari 1920 utan att det år 1920 kommer att anmälas en rad av anslagskrav från respektive verk och myndigheter, vilka icke ha kunnat reda sig med dem tillmätta anslag. De komma att begära att å 1921 års tilläggsstat få fyllnad i än det ena, än det andra hänseendet, och varifrån skall man då skaffa medel?

*Aug. inkomst-
och förmögen-
hetsskatten.
(Forts.)*

När man gjort den anmärkningen mot krigskonjunkturskatten, att den drabbar orättvist, har man sagt, att vi äro gärna med på att uppväga den minskning i statsinkomster, som blir en följd av krigskonjunkturskattens nedsättning, genom att taga ökade inkomster av inkomst- och förmögenhetsskatten. När jag försöker tillmötesgå strävanden att lindra trycket av krigskonjunkturskatten, avför utskottet utan vidare betänkligheter hela den avskrivna posten från dagordningen och höjer beräkningen av en del andra inkomstposter för att därigenom få debet och kredit att gå ihop.

Kontentan av den reglering, som här föreligger, är, att man avskrivit 14 å 15 miljoner kronor säkra inkomster och i stället upptagit redan förut beräknade inkomstposter med motsvarande högre belopp. Jag kan icke finna annat än att detta är att något för mycket lita till att det ändå skall lyckas att få budgeten att gå ihop. Jag har, herr talman, ansett det vara min skyldighet att både inför första kammaren och inför denna kammare angiva dessa mina synpunkter. Det riktigaste hade varit, att jag här krävt, att denna fråga skulle avgöras genom gemensam votering. Jag skall emellertid, herr talman, då det anförts, att denna omständighet skulle fördröja riksdagens avslutande, icke påkalla något sådant, men jag har känt behov av att säga ifrån min uppfattning om det sätt, på vilket man verkställt denna reglering.

Herr Olsson i Kullenbergstorp: Herr talman, mina herrar! Då jag fick detta utskottsbetänkande i min hand, fann jag det — jag skulle nästan kunna säga — synnerligen tråkigt. Bland tolv ledamöter av bevillningsutskottet, som stodo antecknade såsom närvarande, syntes nio reservanter, och som jag är den ende här i kammaren av de tre, som formellt skulle stå för utskottets beslut, må det icke förundra herrarna, att jag tyckte, att det såg synnerligen trist ut. Nu har jag dock funnit, att åtminstone en reser-

Ang inkomst-
och förmögen-
hetsskatten.
(Forts.)

vant, herr Vennersten, sökt i sin mån försvara utskottets uppfattning. Han har icke gått så att säga på kantstenarna åt det andra hållet, och det är följaktligen endast de ärade fyra reservanterna, herr Källman m. fl., som definitivt skilt sig från utskottet.

Med hänsyn till det stora och vittomfattande spörsmål, som herr statsrådet nu upprullade för oss, är det att beklaga, att den debatt, som borde följa på vad som här nu yttrats, skall behöva äga rum inför en kammare, där nästan alla bänkar lysa tomma. Det skulle verka märkvärdigt, om jag för min del skulle inlåta mig på något vidare ingående svaromål. Men då herr statsrådet så starkt betonade, att han gjort vad han ansåg vara sin plikt i fråga om framläggandet av denna statsbudget, vill jag säga herr statsrådet, att jag tror också, att jag såsom ledamot av det utskott jag har äran tillhöra gjort min plikt så gott jag förstått den. Det är dock så, att jag icke trott, att bevillningsutskottets uppgift är att vara ett slags överutskott över samtliga andra utskott, som ha med utgiftsfrågor att göra. Jag har ansett det vara bevillningsutskottets skyldighet att taga de siffror för goda, som komma från statsutskottet, bankoutskottet och jordbruksutskottet. Det är kanske en missuppfattning, men så har jag trott, att man borde göra, och då kan det knappast vara lämpligt, att vi inom bevillningsutskottet skulle sätta oss ned och kritisera de andra utskottens siffror, som nu till sist samlas hos bevillningsutskottet. För övrigt ha vi ju även sett, att beräkningarna på fjärde och femte huvudtitlarna förändrats genom åtskilliga omständigheter som kommit till. Det ligger kanske icke heller utom möjligheternas område, att dessa beräkningar komma att justeras ännu en gång.

Om vi då se efter, varom striden stod starkast inom bevillningsutskottet, så var det naturligtvis om de direkta skatterna, krigskonjunkturskatten och inkomst- och förmögenhetsskatten. Sedan man nu har fått den direkta skatten till staten rörlig, i så måtto att olika procentsatser kunna användas, alltefter som behovet kräver, har jag också utgått ifrån, att det icke var meningen, att man på förhand skulle definitivt slå fast, att så och så skulle siffrorna vara, utan det finge avgöras just när man räknat ihop alla de bitar varav budgeten består.

Om vi nu taga dessa omstridda delar, som vi i bevillningsutskottet haft att yttra oss om, så hava vi först och främst krigskonjunkturskatten. Denna är av majoriteten beräknad till 75 miljoner kronor. Vi äro ju tämligen överens om, att de lindringar, som vidtagits ifråga om densamma, ha sänkt denna skatts effektiva belopp med 40 % mot vad den eljest skulle ha givit. Vad var nu utgångspunkten, innan man vidtog denna sänkning. Såvitt jag kan finna, var det 125 miljoner kronor. Minskar man denna summa med 40 %, kommer man till det belopp, som bevillningsutskottets majoritet räknat med, nämligen 75 miljoner kronor. Tror nu någon verkligt, att de nedåtgående konjunkturerna skulle verka mer, än att denna skatt, som vid senaste uppbörd gav i runt tal

300 miljoner kronor, skulle sjunka ned till 125 miljoner kronor. Jag anser alldeles uteslutet, att så kan ske. Jag tror nog, att utskottet kan taga kritiken på denna punkt synnerligen lugnt. Hade det varit som i forna dagar, att skatterna förpaktades, så tror jag icke, att herr statsrådet skulle vilja vara med om att pakta bort denna skatt för 75 miljoner kronor. Jag tror, att det skulle vara en mycket olycklig finansiell åtgärd.

Herr statsrådet medgav, att i fråga om tobaksskatten kan man nog komma upp till 30 miljoner kronor, om man bestämt vill, och jag ser icke någon stor olycka däri. Med den import som nu äger rum, då man säljer ojämförligt mer än under ransonerings dagar, tror jag icke, att det är någon fara på den punkten.

Vad sedan stämpelmedlen beträffar, frågade herr statsrådet, vad som gjort, att bevillningsutskottet kommit till ett annat belopp, än vad Kungl. Maj:t beräknat. Jo, det beror just på de uppgifter, som vi fått angående vad stämpelavgifterna givit under den senaste tiden. När vi såg dessa siffror, tyckte vi, att det fanns en så vid marginal, helst som vi ju ökat på litet på stämpelavgifterna här och där. Det är inte så litet, men det kanske icke heller är så mycket, att det motsvarar den minskning, som blir en följd av de nedåtgående konjunkturerna, det erkänner jag. Men så äro också utskottets siffror betydligt lägre än vad de skulle blivit, om man skulle enbart utgått från de siffror som utskottet fått del av.

Det är naturligtvis ostridigt, att sätter man procenten till 165, så blir budgeten starkare. Men vad var då egentligen meningen den gången, då vi omlade budgetsberäkningen? Framhålls det icke både först och sist, att man på respektive punkter skulle beräkna beloppen så nära de verkliga som möjligt. Det var ju detta som framhålls som ett av skälen för denna omläggning. Jag har bokstavligen följt detta.

Utskottets ärade ordförande ansåg, att vår optimism icke var berättigad. Jag har icke varit optimistisk ifråga om dessa siffror, men jag förstår icke heller, varför man skall vara så pessimistisk. Herr statsrådet hade visserligen åtskilligt att anföra, framför allt att krigskonjunkturskatten icke inflöt på det sättet, att kassafonden verkligen innehöll, vad den visade. Det var verkligen tur, att herr statsrådet icke anförde detta, när vi beslöto om krigskonjunkturskatten, ty då förmodar jag, att herr Winkler och hans meningsfränder hade tagit detta som intäkt för sin mening. För övrigt är ju denna skatt nu på avskrivning, och vi kunna icke fortsätta med den så många år.

Jag undrar ändå, om dessa 14,4 miljoner kronor skulle kunna motväga den kalamiteten, att kassafonden vid årsskiftet icke innehöll, vad den på papperet beräknades innehålla.

Det är också en sak, som kanhända icke är så synnerligen avgörande men som för mig som bondeman ändå har en viss betydelse. Jag har nämligen alltid hållit före, att när man har gott om pengar, så låter man dem lättare gå ut igen. Jag har funnit

*Ang inkomst-
och förmögen-
hetsskatten.*
(Forts.)

Ang. inkomst-
och förmögen-
hetsskatten.
(Forts.)

att många unga personer icke blivit vad man väntat av dem i livet, därför att de haft litet för gott om pengar i början, under det att för dem, som haft svårt att slå sig fram och fått räkna hundra öre på kronan, har det mången gång gått betydligt bättre. Jag tror, att så får man även se det för statens vidkommande. Jag tror således icke, att det är skäl att taga upp skatterna högre, än nödvändigheten oundgängligen kräver. Framför allt tror jag att sparsamhet icke skadar, även om den skulle råka att tillämpas på annat än fjärde och femte huvudtitlarna.

Det är just emedan jag finner, att bevillningsutskottet uppställt budgeten så, att den räcker till för de krav som skulle fyllas, som jag nu, herr talman, vill sluta med att yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Källman: Herr talman! Blott ett par korta repliker i anledning av herr Vennerstens yttrande!

Han har framhållit, liksom jag tidigare också medgivit, att det icke borde vara bevillningsutskottets uppgift att taga hänsyn till statsverkets behov över huvud taget, när man gör inkomstberäkningarna. Men man kan väl ändå icke som ledamot av riksdagen — även om det formellt går för sig som ledamot av bevillningsutskottet — blunda för den kända finansiella situationen. Man kan icke blunda för den bakgrund, som herr finansministern nyss målade upp och som vi naturligtvis litet var förut äro förtrogna med.

Jag vill därtill säga, att när jag medgivit att tullinkomsterna måhända under år 1920 komma att inflyta med 70 miljoner kronor, så tager herr Vennersten fasta på detta och säger: då håller den posten, men anvisa då andra poster, där nedskrivningar kunna ifrågakomma! Jag vill då fästa uppmärksamheten på, att jag gjort detta ganska utförligt i mitt första anförande. Jag anvisade bland annat, att man skulle behöva nedsätta den beräknade inkomsten av stämpelmedlen med hänsyn till att jag icke trodde på den höga beräkningen. Jag har också givit anvisning på nedsättning av de beräknade beloppen beträffande krigskonjunkturskatten och tobaksskatten. Jag har således redan gjort, vad herr Vennersten önskade.

Jag var naturligtvis liksom herr Vennersten förtrogen med att man i statsutskottet minskat den beräknade inkomsten från statens järnvägar med 10 miljoner kronor, men då jag vet, att även denna beräkning är för hög, så stärker det icke bevillningsutskottets majoritetens ställning, som enligt vår mening oberoende därav beräknat åtskilliga inkomstpостer för högt.

Jag har blott velat säga detta för att bemöta de invändningar som härutinnan förekommit. Jag skall för övrigt med hänsyn till den långt framskridna tiden icke giva mig in på något vidare bemötande.

Härmed var överläggningen slutad. Herr talmannen fram-

ställdes propositioner först på bifall till utskottets hemställan samt vidare på bifall till vad av herr Källman m. fl. beträffande förevarande punkt föreslagits i den av dem vid betänkandet avgivna reservationen; och förklarade herr talmannen sig anse svaren hava utfallit med övertvägande ja för den förra propositionen. Votering begärdes likväl, i anledning varav nu uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition:

Ang inkomst-
och förmögen-
hetsskatten.

(Forts.)

Den, som vill, att kammaren bifaller bevillningsutskottets hemställan i punkten 1) av utskottets förevarande betänkande nr 72, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit vad av herr Källman m. fl. i deras vid betänkandet fogade reservation föreslagits beträffande berörda punkt.

Omröstningen utföll med 9 ja, men 15 nej; och hade kammaren alltså fattat beslut i överensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

Punkterna 2:o) och 3:o).

Vad utskottet hemställt bifölls.

Härefter föredrogs *punkten 4:o)*, angående stämpelmedlen; och yttrade därvid

Herr Källman: Herr talman! Med anledning av det beslut som fattats vid punkt 1, skall jag be att få yrka bifall till min m. fl. reservation vid den nu föredragna punkten.

Vidare anfördes ej. Efter av herr talmannen givna propositioner i ämnet biföll kammaren vad av herr Källman m. fl. i avseende å förevarande punkt föreslagits i den av dem vid betänkandet fogade reservationen.

Punkt 5:o).

Utskottets hemställan bifölls.

Punkt 6:o), angående krigskonjunkturskatten, föredrogs härpå. Därvid yttrade

Herr Källman: Herr talman! Jag ber att även i denna punkt få yrka bifall till reservationen.

*Ang. inkomst-
och förmögen-
hetsskatten.*

Vidare anfördes ej. Sedan herr talmannen framställt propositioner i ämnet, biföll kammaren vad herr Källman m. fl. i fråga om förevarande punkt föreslagit i den av dem vid betänkandet av-givna reservationen.

Punkterna 7:o) och 8:o).

Utskottets förslag i dessa punkter biföllos.

Vidare föredrogs *punkten 9:o)*, angående tobaksskatten; och anförde därvid

Herr Källman: Herr talman! Jag ber att också i denna punkt få yrka bifall till reservationen.

Vidare yttrades ej. Efter av herr talmannen givna propositioner i ämnet biföll kammaren vad av herr Källman m. fl. beträffande denna punkt föreslagits i den av dem vid betänkandet fogade reservationen.

Punkterna 10:o)—14:o).

Vad utskottet hemställt biföllos.

§ 4.

Vid härfpå skedd föredragning av bevillningsutskottets betänkande, nr 74, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften blev utskottets i nämnda betänkande gjorda hemställan av kammaren bifallen.

§ 5.

Anmäldes och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen

från statsutskottet:

nr 6 A, angående regleringen av utgifterna under riksstatens för år 1920 sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet;

nr 6 B, angående regleringen av utgifterna under tilläggsstatens för år 1919 sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet;

nr 12 A, angående regleringen av utgifterna för kapitalökning för år 1920 i avseende å post- och telegrafverken samt statens järnvägar och vattenfallsverk;

nr 12 B, angående regleringen av utgifterna för kapitalökning

å tilläggsstat till riksstaten för år 1919 i avseende å post- och telegrafverken samt statens järnvägar och vattenfallsverk;

nr 342, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avsättning å 1920 års riksstat för tillfällig lönerreglering under år 1920 för vissa befattningshavare å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen ävensom för förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom samma förvaltning samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel;

nr 343, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anvisande av anslag till riksdags- och revisionskostnader;

nr 344, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anvisande av anslag till räntor å statskulden;

nr 345, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anvisande för år 1920 av anslag för avbetalning å statsskulden; och

nr 346, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om ställande till Kungl. Maj:ts förfogande av medel att i fall av behov tagas i anspråk å tid, då till följd av riksdagens fortvaro de i 63 § i regeringsformen omförmälda kreditiv icke få lyftas;

från första lagutskottet:

nr 354, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1, 2, 9 och 37 §§ i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete ävensom i ämnet väckta motioner, dels ock Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 35 § i nyssnämnda lag; samt

från jordbruksutskottet:

nr 332, angående reglering av utgifterna för kapitalökning för år 1920 i vad angår jordbruksärendena;

nr 333, angående reglering av utgifterna för kapitalökning å tilläggsstat till riksstaten för år 1919 i vad rör jordbruksärenden; och

nr 340, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till lantmåteriväsendet m. m.

§ 6.

Till bordläggning anmäldes bevillningsutskottets:

betänkande, nr 73, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 381, med förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften; och

memorial, nr 75, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut rörande utskottets memorial nr 68, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut angående utskottets betänkande nr 62, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 15 § 4 mom. i förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

§ 7.

Justerades protokollsutdrag.

§ 8.

Herr talmannen meddelade, att enligt överenskommelse mellan kamrarnas talmän gemensam votering i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande nr 72, angående beräkning av bevillningarna för år 1920 komme att äga rum onsdagen den 18 i denna månad, därest voteringsproposition i ämnet dessförinnan blivit av kamrarna godkänd.

Kammarens ledamöter åtskildes härafter kl. 4,13 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Lördagen den 14 juni.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Föredrogs bevillningsutskottets betänkande, nr 73, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 381 med förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften; och biföll kammaren utskottets i nämnda betänkande gjorda hemställan.

§ 2.

Vidare föredrogs och lades till handlingarna bevillningsutskottets memorial, nr 75, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut rörande utskottets memorial nr 68, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut angående utskottets betänkande nr 62, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 15 § 4 mom. i förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarande vid taxering.

§ 3.

Anmälades och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen

från statsutskottet:

nr 3 A, angående regleringen av utgifterna under riksstatens för år 1920 tredje huvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet;

nr 3 B, angående regleringen av utgifterna under tilläggsstatens för år 1919 tredje huvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet;

nr 5 A, angående regleringen av utgifterna under riksstatens för år 1920 femte huvudtitel, innefattande anslagen till sjöförsvarsdepartementet;

nr 5 B, angående regleringen av utgifterna under tilläggsstatens för år 1919 femte huvudtitel innefattande anslagen till sjöförsvarsdepartementet; och

nr 329, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av utrikesdepartementet samt förstärkning av Sveriges representation i utlandet jämte en i ämnet väckt motion; samt

från bevillningsutskottet:

nr 355, i anledning av väckt motion angående ändring i visst hänseende av de vid förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen m. m.;

nr 356, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag angående ändrade grunder för beskattning av kooperativa föreningar;

nr 357, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror;

nr 358, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om uppskattning av mark i och för framdeles skeende taxering till jordvärde- eller jordrättestegringskatt m. m.;

nr 359, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om rätt för Konungen att i visst fall åsätta särskild tullavgift;

nr 360, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 19 § i förordningen den 19 november 1914 om arvsskatt och skatt för gåva;

nr 361, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 30 juni 1916 om krigskonjunkturskatt;

nr 362, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående införselmonopol å socker;

nr 363, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av § 1 mom. 2 i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrivning;

nr 364, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om särskilda avdrag vid 1920 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt; samt

nr 365, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående statsverkets kapitalökningsfond m. m.

§ 4.

Till bordläggning anmäldes bevillningsutskottets memorial, nr 76, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut rörande utskottets betänkande nr 72, angående beräkning av bevillningarna för år 1920.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag.

Kamrarnas ledamöter åtskildes härefter kl. 2,10 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Måndagen den 16 juni.

Kl. 3 e. m.

§ 1.

Föredrogs bevillningsutskottets memorial, nr 76, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut rörande utskottets betänkande nr 72, angående beräkning av bevillningarna för år 1920; och godkändes därvid den i detta memorial föreslagna voteringspropositionen.

§ 2.

Anmäldes och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 366, angående beräkning av vissa bevillningar å tilläggsstat för år 1919; och

nr 367, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften.

§ 3.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3,8 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Onsdagen den 18 juni.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 11 och den 12 innevarande juni.

§ 2.

*Gemensam
omröstning.*

Anställdes gemensam omröstning över följande av bevillningsutskottet i dess memorial nr 76 föreslagna, av riksdagens båda kamrar godkända voteringsproposition:

»Den, som, i likhet med vad första kammaren vid nedan angivna punkter av bevillningsutskottets betänkande nr 72 beslutat, vill:

1:o A) att inkomst- och förmögenhetsskatten skall för år 1920 utgå med 155 procent av grundbelopp, uträknade enligt de grunder, om vilka stadgas i 19 § av förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, såsom sistnämnda paragraf lyder enligt denna riksdags i anledning av propositionen nr 259 fattade beslut; samt

B) att inkomst- och förmögenhetsskatten skall för år 1920 beräknas på följande sätt:

Inkomst- och förmögenhetsskatt, *bevilning*:

1) Skatt å inkomst och förmögenhet	kr. 216,000,000	
2) B-skatt å aktiebolag m. fl.	6,500,000	kr. 222,500,000: —
4:o) att stämpelmedlen, därav beräknad arvs-
skatt och skatt för gåva 15,000,000 kronor, skola
för år 1920 beräknas till	»	52,000,000: —
6:o) att krigskonjunkturskatt skall för år
1920 beräknas till	»	75,000,000: —
9:o) att tobaksskatten skall för år 1920 be-
räknas till	»	30,000,000: —

röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren beslutat:

under 1:o A) att inkomst- och förmögenhetsskatten skall för år 1920 utgå med 165 procent av grundbeloppet;

under 1:o B) att inkomst- och förmögenhetsskatten skall för år 1920 beräknas på följande sätt:

- 1) Skatt å inkomst och förmögenhet kr. 228,500,000
 2) B-skatt å aktiebolag m. fl. » 6,500,000 kr. 235,000,000: —

under 4:o) att stämpelmedel, därav beräknad arvsskatt och skatt för gåva 15,000,000 kronor, skola för år 1920 beräknas till » 49,500,000: —

under 6:o) att krigskonjunkturskatt skall för år 1920 beräknas till » 70,000,000: —
 och

under 9:o) att tobaksskatten skall för år 1920 beräknas till » 25,000,000: —.

Sedan voteringssedlarna blivit avlämnade samt en sedel avlagd och förseglad ävensom underrättelse från första kammaren ingått, att voteringssedlarna för den omröstning, varom här vore fråga, jämväl därstädes avgivits, företogs sedlarnas öppnande och uppräknig, och befanns att omröstningen utfallit med 43 Ja och 60 Nej.

Den omröstning över ovanintagna voteringsproposition, som, enligt ankommet och nu uppläst protokoll, blivit av första kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med . . . 73 Ja och 26 Nej, vadan, då därtill lades andra kammarens röster

eller 43 Ja och 60 Nej,
 sammanräkningen visade 116 Ja och 86 Nej,

och hade alltså beslut i denna fråga blivit av riksdagen fattat i överensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

§ 3.

Anmälades och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen

från statsutskottet:

nr 349, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av anslag till täckande av statens järnvägars driftförlust;

*Gemensam
omröstning.*

(Forts.)

nr 350, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om återbetalning av tillfälliga lånemedel m. m.;

nr 351, i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen om tilläggsstat för år 1919 gjorda framställning om avsättning till statsverkets fond av rusdrycksmedel;

nr 352, i anledning av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställning angående ersättning för år 1920 till statsverkets fond av rusdrycksmedel; och

nr 353, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om ersättning på 1920 års riksstat av medel till en statsverkets kapitalökningsfond;

från bevillningsutskottet:

nr 372, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordningar om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt samt av förordningen samma dag om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering; och

nr 373, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag om vissa för ernående av jämkningar i fördelningen av den kommunala skattebördan erforderliga ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevilning av fast egendom samt av inkomst, dels ock en i ämnet väckt motion;

från andra särskilda utskottet:

nr 271, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till arbetsrådet m. m.; samt

från riksdagens kansli:

nr 341, angående omarbetning av gällande järnvägstrafikstadga.

§ 4.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 2,20 e. m. för att åter sammanträda kl. 8 e. m., då enligt utfärdat anslag detta plenum komme att fortsättas.

In fidem
Per Cronvall.

Onsdagen den 18 juni.

kl. 8 e. m.

Fortsattes det på middagen började sammanträdet.

§ 1.

Anmäldes och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 374, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition, nr 259, i vad den innefattar förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering, dels en i berörda ämne väckt motion, dels ock Kungl. Maj:ts proposition, nr 301, med förslag till förordning om ändrad lydelse av § 1 mom. 1, § 6 mom. 1 och § 8 mom. 1 i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrivning m. m.;

nr 375, angående beräkning av bevillningarna för år 1920, och

nr 376, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 381, med förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften.

§ 2.

Vidare anmäldes och godkändes riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

nr 106, angående lag om ödebygdsvägar;

nr 107, angående lag om ändrad lydelse av 1 och 35 §§ i lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet;

nr 108, angående lag om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog å fastighet i enskild ägo;

nr 109, angående förslag till lag om ändrad lydelse av 16 kap. 10 § och 25 kap. 5 § rättegångsbalken;

nr 110, angående förslag till lag om arbetstiden å svenska fartyg;

nr 111, angående ändrad lydelse av § 21 riksdagsordningen;

nr 112, angående ifrågasatt medgivande i visst avseende rörande utförsel till Finland av viss mängd raffinerat socker;

nr 113, rörande förslag till förordning angående försäljning av pilsnerdriicka m. m.;

nr 114, angående förslag till lag om ändrad lydelse av 14, 15 och 23 §§ i lagen den 13 juni 1902 angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn;

nr 115, rörande lag angående ändrad lydelse av 2 § 8:o) och 17:o) i lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt;

nr 116, angående förslag till lag med vissa bestämmelser om illojal konkurrens m. m.;

nr 117, angående förslag till lag om fri rättegång m. m.;

nr 118, rörande förslag till lag angående förordnande av rättegångsbiträde åt häktad m. m.;

nr 119, angående förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § utsökningslagen;

nr 120, angående förslag till lag om arbetstidens begränsning;

nr 121, angående förslag till lag om ändring i lagen om skiljemän den 28 oktober 1887;

nr 122, angående förslag till lag om ändrad lydelse av §§ 54 och 56 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862;

nr 123, angående lag om anstånd i visst fall med upprättande av kommunal röstlängd;

nr 124, rörande förslag till lag angående befrielse för värnpliktiga av 1918 års klass från fullgörande av viss värnplikts-tjänstgöring i fredstid m. m.;

nr 125, angående förslag till lag om befrielse för vissa värnpliktiga från skyldighet att fullgöra reservtruppövning;

nr 126, angående förslag till lag om ändrad utbildningstid för vissa värnpliktiga av 1919 års klass m. m.;

nr 127, angående lag om överföring till hären av vissa marinen tilldelade värnpliktiga av 1919 års klass;

nr 128, angående ändring i visst hänseende av de vid förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen m. m.;

nr 129, rörande förslag angående ändrade grunder för beskattning av kooperativa föreningar;

nr 130, angående förordning om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror;

nr 131, angående förslag till förordning om uppskattning av mark i och för framdeles skeende taxering till jordvärde- eller jordrättestegringsskatt m. m.;

nr 132, angående förordning om rätt för Konungen att i visst fall åsätta särskild tullavgift;

nr 133, rörande förordning angående ändrad lydelse av 19 § i förordningen den 19 november 1914 om arvsskatt och skatt för gåva;

nr 134, angående förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 30 juni 1916 om krigskonjunkturskatt;

- nr 135, angående införselmonopol å socker;
nr 136, rörande förslag till förordning om ändrad lydelse av § 1 mom. 2 i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantals-skrivning;
nr 137, angående förordning om särskilda avdrag vid 1920 års taxering till inkomst- och förmögenhets-skatt;
nr 138, angående förslag till dels förordning om statsverkets kapitalökningsfond dels ock förordning om ändrad lydelse av 42 § i förordningen den 19 november 1914 om arvsskatt och skatt för gåva; samt
nr 139, angående åtskilliga på grund av § 89 regeringsformen väckta frågor.

§ 3.

Till bordläggning anmäldes statsutskottets memorial:

- nr 214 A, angående statsregleringen för år 1920; och
nr 214 B, angående regleringen av tilläggsstaten till riksstaten för år 1919.

§ 4.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 8,10 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Torsdagen den 19 juni.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 13 innevarande juni.

§ 2.

Föredrogs statsutskottets memorial, nr 214 A, angående statsregleringen för år 1920.

Punkterna 1:0)—11:0).

Kammaren biföll vad utskottet i dessa punkter hemställt.

Punkterna 12:0) och 13:0).

Lades till handlingarna.

Punkterna 14:0) och 15:0).

Vad utskottet hemställt bifölls.

§ 3.

Härefter föredrogs statsutskottets memorial, nr 214 B, angående regleringen av tilläggsstaten till riksstaten för år 1919.

Punkterna 1:0)—6:0).

Utskottets i nämnda punkter gjorda framställningar blevo av kammaren bifallna.

Punkterna 7:0) och 8:0).

Lades till handlingarna.

Punkten 9:0).

Utskottets hemställan bifölls.

§ 4.

Anmälades och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen:

från statsutskottet:

nr 368, med överlämnande av riksstat för år 1920 samt tilläggsstat till riksstaten för år 1919;

nr 371 A, angående statsregleringen för år 1920; och

nr 371 B, angående regleringen av tilläggsstaten till riksstaten för år 1919; samt

från bankoutskottet:

nr 10 A, angående regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna;

nr 10 B, angående regleringen av utgifterna under tilläggsstatens för år 1919 tionde huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna; och

nr 331, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pensionsunderlag för länsveterinärer.

§ 5.

Vidare anmäldes och godkändes riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

nr 140, angående anslag till arbetsrådet m. m.;

nr 141, angående utvidgning och förbättring av Grytans artilleriskjutfält;

nr 142, angående förordningen om ändrad lydelse av §§ 16, 17, 18 och 20 i förordningar om frihamn den 15 november 1907 samt om ändrad lydelse av § 19 mom. 1 i förordningen om fri-lager den 20 december 1912;

nr 143, angående förordning om ändrad lydelse av 30, 31, 35 och 39 §§ i förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin m. m.;

nr 144, angående dels förslag till lag om ändrad lydelse av 1, 2, 9 och 37 §§ i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete, dels ock lag om ändrad lydelse av 35 § i nyssnämnda lag;

nr 145, angående beräkning av vissa bevillningar å tilläggsstat för år 1919;

nr 146, angående förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften;

nr 147, angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt;

nr 148, angående förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst;

nr 149, angående dels förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering, dels ock förslag till förordning om ändrad

lydelse av § 1 mom. 1, § 6 mom. 1 och § 8 mom. 1 i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrivning m. m.;
nr 150, angående beräkning av bevillningarna för år 1920;
nr 151, angående förordning om vissa ändringar i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften;
nr 152, angående statsregleringen; samt
nr 153, angående dispositionen av besparingarna å huvudtitlarna.

§ 6.

Till bordläggning anmäldes bankoutsrottets memorial, nr 86, med förslag till nytt reglemente för riksgäldskontoret.

§ 7.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 2,20 e. m.

In fidem
Per Cronvall.